

Poul Videbech
Professor led. overlæge, dr.med.
Århus Universitetshospital, Risskov

DEPRESSION

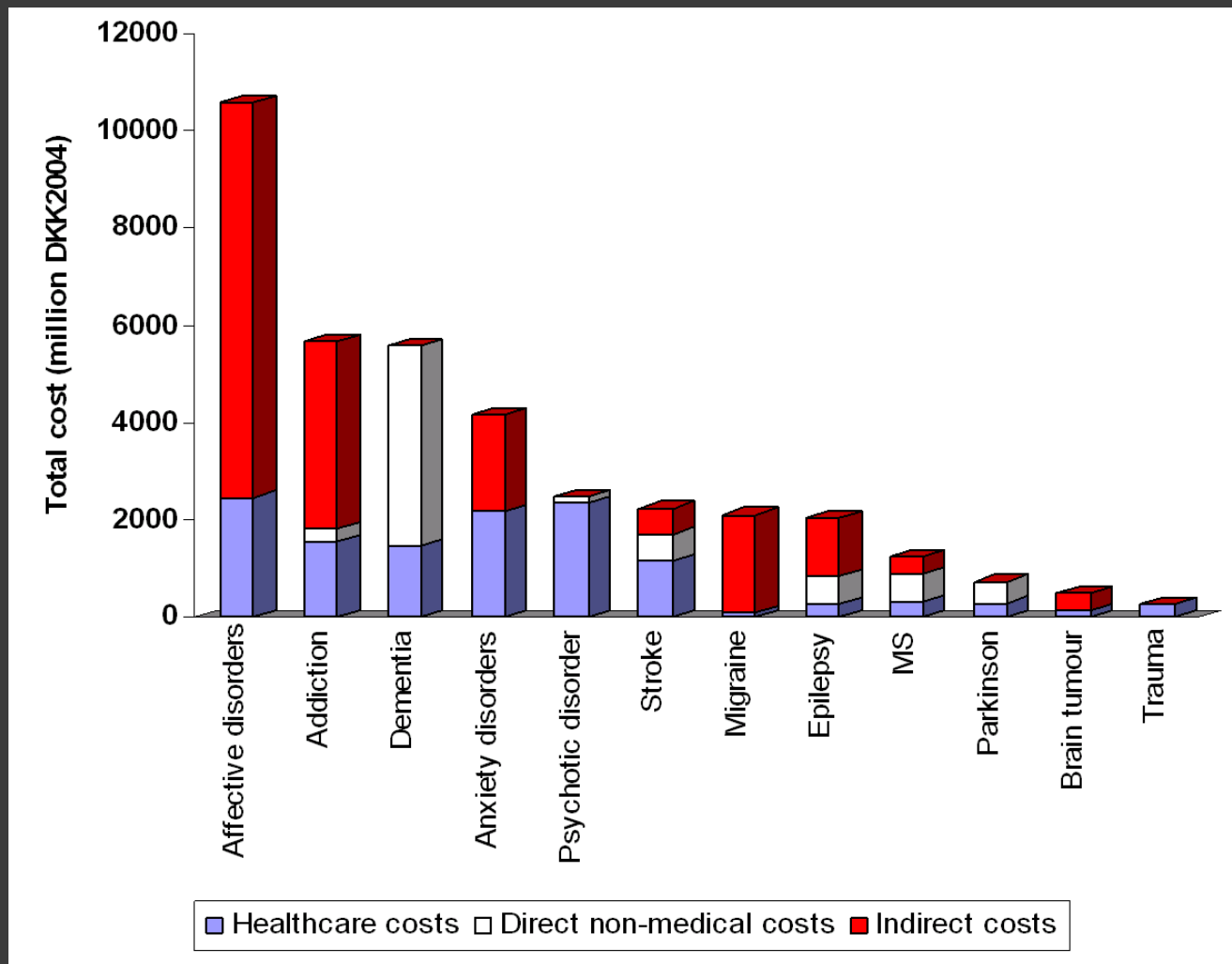
The burden of disease

1. Lower respiratory infections
2. Perinatal conditions
3. HIV/AIDS
4. Unipolar depressive disorders
5. Diarrhoeal diseases
6. Ischaemic heart diseases
7. Cerebrovascular disease
8. Road traffic accidents
9. Malaria
10. Tuberculosis
11. Chronic obstructive pulmonary disease
12. Congenital abnormalities
13. Measels
14. Iron-deficiency anaemia

(Source: The World Health Report 2001. WHO.)

Udgifter til hjernesygdomme i DK

Depression handler om andet end følelser!

- ◎ Intellektuelle forstyrrelser
 - Hukommelsesbesvær
 - Koncentrationsbesvær
 - Har stor betydning for patienten
 - Kan efterligne demens
- ◎ Svære hormon forstyrrelser
 - Øget cortisol i blodet
 - Forstyrrelser af REM-søvnen
 - Forstyrrelser af stofskiftet

Depressiv episode (ICD-10)

⦿ Gennem 14 dage:

⦿ Mindst 2 af flg. symptomer:

- Følelse af nedtrykthed
- Markant nedsat lyst/interesser
- Reduceret energi, svær træthed

⦿ Mindst 2 af følgende:

- Nedsat selvtillid/selvfølelse
- Selvbebrejdelser, svær skyldfølelse
- Tanker om død/selv mord
- Tænke-/koncentrationsbesvær
- Agitation/hæmning
- Søvnforstyrrelser
- Signifikant vægt/appetit ændring

● Gennem 14 dage:

● Mindst 2 af flg. symptomer:

● Let depression: 2 + 2 symptomer

● Følelse af nedtrykkethed

● Moderat depression: 2 + 4

● Markant nedsat lyst/interesser

● Svær depression: 3 + 5

● Man kan ikke stille diagnosen på sig selv!

● svær træthed

● Det kræver lang klinisk erfaring at bruge

ICD-10

● Mindst 2 af følgende:

● Nedsat selvtillid/selvfølelse

● Selvbebrejdelser, svær skyldfølelse

● Tanker om død/selv mord

● Tænke-/koncentrationsbesvær

● Agitation/hæmning

● Søvnforstyrrelser

● Sighifikant vægt/appetit

ring at bruge

Kernesymptomer

- ⦿ 2 ud af 3:
 - ⦿ Følelse af nedtrykthed
 - ⦿ Markant nedsat lyst/interesser
 - ⦿ Reduceret energi, svær træthed
- ⦿ Hvordan udtrykker patienten det?
 - Depressiv forpintthed
 - Lammelse af følelserne

En depression påvirker...

- ⊙ Oplevelsen af aktuelle forhold
 - Alting opleves gennem et gråt filter
- ⊙ Erindringer
 - Negative erindringer huskes bedst
- ⊙ Forholdet til forældre/kæreste/ægtefælle
 - Følelserne forsvinder

Øvrige symptomer...

- ⦿ Nedsat selvtillid/selvfølelse
- ⦿ Selvbebrejdelser/skyldfølelse
 - Lette - - - svære
 - Psykotiske

Kan man dø af depression?

- ⦿ Ja, pga. selvmord
- ⦿ Ja, pga. selvneglekt

Risiko for selvmord

- ⊙ Skal man ikke bare lade dem gøre det?
- ⊙ Risikofaktorer:
 - Tidligere selvmordsforsøg
 - “Et råb om hjælp” / Et skjult forsøg
 - “Panodil-pigerne”
 - Selvmord i familien
 - Ensomhed
 - Mand/kvinde kønsforskelle
 - Risiko
 - Metoder
 - Anden sygdom

Tænke og koncentrationsbesvær

- ⊙ Hukommelsesbesvær
- ⊙ Koncentrationsbesvær
- ⊙ Besvær med at planlægge
- ⊙ Besvær med at tage beslutninger

- ⊙ Stor betydning for patienten
 - Mht. funktion
 - Selvmordsrisiko

Agitation & Hæmning

⊙ Agitation

- Let
- Svær

⊙ Hæmning

- Ansigtsmimik
- Svar-hastighed
- Tankegang
- Gestikulation
- Spontanbevægelser

Ejnar Nielsen: Og I hans øjne så jeg døden

Søvnforstyrrelser

- 3 slags

Appetit- og vægtændring

- ⦿ Nedsat appetit / øget appetit
- ⦿ Hvad siger patienten
- ⦿ Vægttab

Depressiv episode (ICD-10)

⦿ Gennem 14 dage:

⦿ Mindst 2 af flg. symptomer:

- Følelse af nedtrykthed
- Markant nedsat lyst/interesser
- Reduceret energi, svær træthed

⦿ Mindst 2 af følgende:

- Nedsat selvtillid/selvfølelse
- Selvbebrejdelser, svær skyldfølelse
- Tanker om død/selv mord
- Tænke-/koncentrationsbesvær
- Agitation/hæmning
- Søvnforstyrrelser
- Signifikant vægt/appetit ændring

Andre symptomer (I)

- ⦿ Panikangst
- ⦿ Tvangstanker
- ⦿ Pseudodemens

Andre symptomer (II)

- ◎ Psykose
 - Vrangforestillinger
 - Hallucinationer (stemmer)
- ◎ NB: faresignal

Fru Randahl, 50 årig enke (I)

- Ægtefællen død 15 måneder tidligere
- Social isolation
- Nedtrykthed
- Manglende interesse og glædesløshed
- Uoverkommelighedsfølelse
- Sygdomsfornemmelse
- Rastløshed og uro
- Kan ikke sove
- Nedsat appetit. Stort vægttab
- Tanker om døden

- I behandling for forhøjet blodtryk

Fru Randahl: Moderat Depressiv episode (F33.11)

⦿ Gennem 14 dage:

⦿ Mindst 2 af flg. symptomer:

- ✓ • Følelse af nedtrykthed
- ✓ • Markant nedsat lyst/interesser
- ✓ • Reduceret energi, svær træthed

⦿ Mindst 2 af følgende:

- Nedsat selvtillid/selvfølelse.
- Selvbebrejdelser, svær skyldfølelse.
- ✓ • Tanker om død/selv mord.
- Tænke- /koncentrationsbesvær.
- ✓ • Agitation/hæmning
- ✓ • Søvnforstyrrelser.
- ✓ • Signifikant vægt/appetit ændring

Forskel på stress og depression?

- Tristhed
- Angst
- Bekymringstendens
- Søvnløshed
- Appetitløshed
- Indfølelighed
- Tankerne kredser om belastningen
- Reaktivitet
- Søndagsforværring
- Bedring i ferier
- Ikke selvbebrejdelser
- Ikke selvmordstanker
- Ophører efter belastningen

Stress

Stress kan gå over i
Depression

Men, diagnosen *er* svær at stille...

- ⊙ Kan ikke gøres i en telefon
- ⊙ Kræver i virkeligheden ofte flere samtaler
- ⊙ Vigtigt det bliver gjort. Så rigtigt behandling kan sættes i værk
- ⊙ "Stress" er den pæne undskyldning
 - Forkert diagnose kan ødelægge
 - dit arbejdsliv!
 - Forårsage selvmord

Konklusion

- ⦿ Depression er en sygdom med en masse ubehagelige symptomer
- ⦿ Flere af hjernens centre er forstyrrede
- ⦿ Man kan dø af depression
- ⦿ Det kan være svært at diagnosticere
- ⦿ Men den kan behandles....